

Közeleg az óra

Füzes András

Köszönöm a lehetőséget, hogy írhatok. Az emlékeim igen közeliak és tulajdonképpen az elmúlt két évre sűrűsödnek, onnantól kezdve, hogy Imre bácsi mellé jöhettek vándornak. A felvételem óta már nem tartott állandó kurzusokat a vándoroknak, ám az elsőfélévemben a kezdeményezésünkre újra belekezdett velünk az építés szavainak eredetéről, különböző formai megjelenéseiről való beszélgetésbe, amire mindannyiunktól rajzokat várt időről időre. Az első ilyen alkalommal én is készítettem rajzot, és derűs beszélgetés alakult ki. Ám a következő beszélgetésre, amikor is az előző téma kifejtésére várt rajzot tőlünk Imre bácsi, vittem ugyan egy újat, ám az előzőt otthon hagytam, és megpróbáltam a mestert emlékeztetni, hogy az mit is ábrázolt és ez a mostani hogyan is kifejtése annak az előzőnek. Amit akkor kaptam Tőle, azt nem tettem ki az ablakba. Aztán egyre kevesebben és egyre ritkábban mentünk, így véget értek ezek a beszélgetések. Ez volt az első erős élményem Imre bácsival a Vándoriskolában.

1. Amikor szellemi-szakmai hatásáról gondolkodom vagy beszélek, oly sok szálon lehet elindulni, hogy azt csak tematizáltan lehet kezelni. Szerencsére mindenki, akivel a beszélgetések során eljutok Imre bácsi szellemiségéig, specifikusan kezdi a beszélgetést, így könnyebben helyt lehet állni. Attól a pillanattól fogva, hogy Imre bácsi mellé kerültem, még az Ő házait is egészen más fényben kezdtem látni. Elementáris erővel hatott rám a személyiségének és a házainak együttes és fokozatos megismerése. Legfőképp

talán a szimmetriája foglalkoztat, ami fölött korábban átsiklottam, de a keze alatt feldolgozott, tervezett házak mindegyikénél úgy éreztem, hogy ez az eszköz titkok hordozója. Hát még, ha hozzá veszem azokat a tiszta geometrikus formákat, amelyek köntösében ez a szimmetria megjelenik. Azt hiszem, ezeknek a megismerése és szem előtt tartása az építészetben sohasem avulhat el, mindig választ rejthet a kor kérdéseire, mert hiszen olyan formákra és rendre épít, amely a kezdettől fogva megtalálható ősképekből merít, és mindannyiunk közös tudatalattijával rokon. És életművén belül a magyarságnak úgy emelt anynyi szent helyet – melyek attól lettek szentté, hogy az embereknek épített, hogy közösséget teremtett, mert épületeiben mindenütt ott van a tengely, amely mentén az ember felemeli a fejét, majd meghajtja –, hogy ezekbe az örök formákat idéző alkotásokba beleöltötte a magyarság hagyományait tükröző motívumokat olyan gazdagsággal, hogy a magyarok számára zarándokhellyé váltak, és minden embert megszólítanak. A szimmetriában külön izgalmas számomra, hogy a mélyén mindig ott lehet az a finom aszimmetria, ami az emberben és az égitestek mozgásában is ott van. Ettől állhatnak az első látszatra szimmetrikus formák oly közel az emberhez, és lehetnek örök távolban.

2. Pár olyan emlékről, élményről szeretnék írni, amik rádöbbenetek, hogy már a gyermekeimben is milyen erős Imre bácsi képe. Mikor Dobogókőre terveztünk, számtalanszor dolgoztam otthon a terveken. Egy alkalom-

mal kisfiam mellém ült. Egy darabig csak figyelte, hogy mit rajzolok, majd ő is elkezdett házat tervezni. Másnap megmutattam a rajzait Imre bácsinak. Ő csak annyit mondott: *Látod fiacskám, neked is ilyeneket kellene tervezned...* Utána kétszer is volt, hogy kisfiam iskolaszünetben bejött velem az irodába. Ott megint csak fejlesztgette a terveit, és mikor Imre bácsi kijött és mögé is odaállt, odaadta neki a színesceruza-készletét, hogy színezzé is ki a rajzot. Próbált kicsit alkudozni a kisfiam, de végül az egészet kiszínezte.

2010 nyarán Siófokon nyaraltunk, és megnéztük a gyerekekkel az evangélikus templomot. Abban az évben ősszel kisfiam (akkor 6 éves) azzal várt otthon, hogy emlékezetből lefestette a templomot. Azt hiszem, magáért beszél a kép. Tükrözi, hogy Imre bácsi építészete mennyire élő, gyermeki szemmel milyen tisztán átélehető, talán a színről színre látásnak egy eszköze, sőt kisfiam a templomot mint történetet élte át és gondolta tovább a képen. Ezt is megmutattam Imre bácsinak. Ő azt mondta: érti, hogy az égben Jézus kezei zöldek, de azt nem, hogy a hasa miért zöld.

Imre bácsi halála után egy nap, mikor kislányomért mentem az óvodába (ő volt az utolsó), az óvónéni megállított az öltözőben és kért: *Apuka, várjon egy kicsit, Bori éppen Imre bácsinak rajzol, hadd fejezze be!* Egy asztalt rajzolt egy gyertyával.

3-4. Imre bácsi írásából gyakran kitűnik a szomorúság afölött, hogy nincs olyan tanítványa, akinek mindent át tudott volna adni. Minden tanítványa elvitt egy-egy szeletkét a Tőle tanultakból, ki többet, ki kevesebbet, de csak együtt vagyunk képesek továbbvinni a szellemiségét. Együtt pedig úgy tudjuk továbbadni, ha nemcsak az egyénileg kapott javakat ápoljuk, de az alapításait is, amelyek közösséget kívánnak. Főképp a Vándoriskolának kell a folytonosság, mert abban van lehetőség széles körben átadni a gondolatokat és járni az utat, amit rendíthetetlenül taposott előttünk.